

فعالیت

۱- فرهنگ چیست؟ شما چه برداشتی از واژه فرهنگ دارید؟
برداشت خود را از واژه فرهنگ بنویسید و به نوبت در کلاس بخوانید. معلم نکات مشترک را روی تخته بنویسد.
پس از پایان درس، یک بار دیگر نوشته خودتان و نکات روی تخته را مرور کنید و بگویید برای تکمیل توضیح فرهنگ، چه نکات دیگری را اضافه می کنید.

پاسخ ها و برداشت ها متفاوت است.

نوع پوشش و صحبت کردن - آداب و رسوم - نوع برخورد در روابط اجتماعی -
روش زندگی - مذهب - زبان - چگونگی استفاده از محیط زندگی - توجه به علم
نوع رفتار و..

فعالیت

۲- اگر اعضای خانواده‌تان برای زیارت یا سیاحت به کشورهای همسایه یا سایر کشورها سفر کرده‌اند، بگویید در هنگام گفت‌وگو از خاطرات سفر به چه نکاتی درباره شیوه زندگی مردم آن کشورها اشاره می کنید؟
۳- اگر درباره شیوه زندگی یک جامعه در سایر مناطق جهان کتابی خوانده‌اید یا فیلمی دیده‌اید، نکته‌هایی از آن را برای هم کلاسی‌هایتان توضیح دهید.

رفتار و نوع برخورد - غذاها - نوع لباس - چگونگی احوالپرسی و برقراری ارتباط
مهمان نوازی و...

- پرتاب اب دهان در مراسم ازدواج یونانی ها توسط مهمان ها به طرف عروس و داماد
- تولید صدا هنگام خوردن پاستا و نودل در بین ژاپنی ها نشانه لذت بردن از غذاست و در فرهنگ ما صدای دهان در حین غذا خوردن پسندیده نیست.
- زانو زدن جوانان مقابل بزرگسالان برای سلام و ادای احترام در کشور نیجریه
- خوردن خاکستر مرده در برزیل و ونزوئلا به خصوص اعضای خانواده
- ریختن باقی مانده غذا و زباله بر سر عروس و داماد در اسکاتلند
- در بیشتر کشورها عروس رژیم می گیرد تا لاغر شود ولی در جزیره موریس عروس چاق را دوست دارند و خانواده عروس به او زیاد غذا می دهند حتی به اجبار ،تا زمان ازدواج در چشم خانواده داماد عزیز شود.
- در چین تماس چشمی نوعی بی احترامی است ، چینی ها فقط موقع عصبانیت تماس چشمی برقرار می کنند.
- در آلمان تولد کسی را زودتر تبریک نگویند.

- ۴- فرض کنید کودکی از هر نوع ارتباط با آدم‌های دیگر محروم باشد و فقط نیازهای طبیعی‌اش برطرف شود تا زنده بماند. به نظر شما این کودک چه ویژگی‌هایی خواهد داشت؟
- ۵- با توجه به تصاویر این دو صفحه، معنای هریک از نمادها و رفتارهای نمادین را بیان کنید.

صفوی gsafavi

این کودک رفتار و نوع برقراری ارتباط با دیگران را یاد نگرفته و نمی‌تواند صحبت کند - از روابط اجتماعی کاملاً بی‌اطلاع و توجهی به زندگی اجتماعی ندارد به نوعی می‌توان گفت نوعی زندگی مانند حیوانات دارد.

این کودک زبان و آداب و رسوم و برقراری ارتباط و ... که نیاز به آموزش دارد نیاموخته است.

چادر نماد اعتقاد اسلامی و حجاب- این نوع کلاه پوشش و نماد ترکمن هاست -

گلدسته مسجد و نماد مسجد و مکان مذهبی مسلمان‌ها- نماد کلیسا و ساختمان کلیسا و نشانه مسیحیت - بوق زدن ممنوع - نماد منطقه خطر - پرچم و نماد ایران - علامت استاندارد.

سلام نظامی - علامت دست V انگلیسی نماد پیروزی - و سلام و احترام ژاپن

فعالیت

۶- دربارهٔ نمادها و هنجارهای مربوط به سلام و احوالپرسی و تعارفات در چند منطقه کشور متفاوت پرس و جو کنید و نتیجه را در کلاس بیان کنید.

۶-

- ✚ ایران - سلام و احوالپرسی و دست دادن به ویژه مردان
- ✚ نیجریه - زانو زدن جلو بزرگترها هنگام سلام و احوالپرسی
- ✚ ژاپن - تعظیم و خم شدن زمان دیدار و ملاقات
- ✚ آرژانتین - برای اولین بار که فردی را ملاقات می کنید باید صورت خود را روی صورت فرد مقابل گذاشته و فقط صدای بوسیدن ایجاد کنید.
- ✚ هند- هندی ها با هر دو دست خود دست می دهند یک رسم متداول برای خوش آمد گفتن این است که خم شوید و پاهای فرد دیگر را لمس کنید.
- ✚ مالزی- آن ها به آرامی دستان دوست خود را با هر دو دست لمس می کنند و دستان خود را به سمت قلب عقب می کشند.
- ✚ خاورمیانه- رسم خوش آمد گویی در خاور میانه دست دادن و بوسیدن گونه ها ۲ تا ۳ بار است. این باید بین هم جنس ها انجام شود.

فعالیت

گفت و گو کنید

- ۷- هر یک از هنجارهای زیر مبتنی بر کدام ارزش ها و عقاید اسلامی است؟ توضیح دهید.
- الف) برخی نانواها، شب های جمعه یک یا چند تنور نان خود را به صورت رایگان و صلواتی به مردم می دهند.
 - ب) مردها در هنگام ورود به خانه دیگران با صدای بلند «یا الله» می گویند.
 - پ) افراد در موقع دیدن کودک، «ماشاءالله» می گویند.
 - ت) رزمندگان مسلمان هنگام پیروزی در نبرد «الله اکبر» می گویند.

۷-

- الف- اعتقاد برگرفته از دین اسلام و انفاق
- ب- ارزش و اعتقاد برگرفته از اسلام
- ج- ارزش و اعتقاد برای چشم زخم و گفتن کلمه ماشاءا... اعتقاد دینی و اسلامی
- د- ارزش و اعتقاد دینی

۸- همهٔ هنجارها، مفید و خوب نیستند. برای مثال، ممکن است در یک گروه دوستان، یک مدل نامناسب لباس به هنجار تبدیل شود یا در بین عده‌ای، فال‌گیری رواج پیدا کند یا یک گروه عادت کنند تیم ورزشی رقیب را با نام‌های زشت خطاب کنند یا در بعضی خانواده‌ها خودنمایی و خرید اسباب و اثاثیهٔ گران قیمت متداول شود. آیا پیروی کورکورانه از همهٔ هنجارها درست است؟ ملاک تشخیص درست و مفید بودن هنجارها چیست؟

۹- عوامل مختلفی می‌توانند نمادها، ارزش‌ها و هنجارهای یک جامعه را تغییر دهند و در فرهنگ آن جامعه تغییر و دگرگونی پدید آورند. دربارهٔ این عوامل و چگونگی تأثیر آنها بر فرهنگ گفت‌وگو کنید و مثال‌هایی بیاورید.

عوامل	مصادیق	تغییر در نمادها، ارزش‌ها و هنجارها
پیشرفت‌های صنعتی و فناوری	زندگی کاشانه‌نشینی (آپارتمان‌نشینی) پیشرفت وسایل حمل و نقل و افزایش مسافرت	خانه‌های چند طبقه، فضای کمتر برای بازی بچه‌ها و ...
رسانه‌های جمعی		
نفوذ فرهنگی بیگانگان و کشورهای سلطه‌گر	افزایش استفاده از فضای مجازی اعتیاد به فضای مجازی	اختلال در روند تحصیل - هدر رفتن وقت تجمل‌گرایی

۱- کار، بگه شماره (۱۳) را انجام دهد. افزایش عدم خودباوری - اختلاف بین ملت‌ها تغییر رفتار- مدگرایی -

۸- **خیر** - درست و مفید بودن بسیاری از هنجارها در همه جوامع بشری مورد قبول است مانند صداقت - نگفتن دروغ - درستکاری و مسخره نکردن دیگران و صدا نکردن دیگران با الفاظ زشت و ...

ولی بعضی هنجارها هستند که بیشتر جوامع بشری آن را قبول نداشته و مفید نمی‌دانند ولی در بین گروه‌هایی خاص به عنوان ارزش محسوب شده و به صورت هنجار در می‌آید.

پاسخ‌هایی می‌تواند متفاوت و صحیح باشد.

آیه های فرهنگ

تن زیر درباره روستای خان آباد نوشته است. خان آباد (محمدیه) روستای کوهستانی در بخش جنوبی استان مرکزی و در ۳۵ کیلومتری غرب شهرستان خمین است و حدود ۵۰۰ نفر جمعیت دارد. متن زیر را بخوانید و چند مورد از شادها، هنجارها، آیین ها و عقاید مردم این روستا را از متن استخراج و دسته بندی کنید و در جدولی بنویسید.

... روستای خان آباد با توجه به قدمت باستانی و داشتن آثار تاریخی و آب و هوای مناسب و جاذبه های طبیعی، قابلیت زیادی برای گردشگری دارد. با توجه به تحقیقات باستان شناسی، قدمت سکونت در این منطقه به حدود ۳۰۰۰ سال پیش برمی گردد. از دین های روستا یکی حره ای در بلندترین نقطه کوه گره است که مردم منطقه آن را به نام «سوراخ بند باز» می شناسند و بنابر روایاتی که سینه به سینه نقل شده، این حره محل کمن و بناهنگ شخصی به نام بند باز بوده که آینه قسمت های آن از تخریب شده است. «سنگ گشته» نیز از آثار قدیمی روستاست. در گذشته مردم روستا برای تعیین زمان نعل و انتقال آب فئات از یک کشاورز به کشاورز دیگر جهت آبیاری زمین ها و باغ ها از این سنگ به عنوان ساعت استفاده می کردند. تعیین زمان به این صورت بوده که در هنگام غروب که سایه کوه به این سنگ می رسیده، نعل و انتقال آب آغاز می شده است.

نعل اصلی اهالی روستای خان آباد کشاورزی و دامداری است. ... زنان روستا در گذشته (حدود نیم قرن پیش) برهنه های بلند چیت و شلوار گشاد می پوشیدند. همه زنان نوعی پوشش در روی سر داشتند که آن را چارقد می نامیدند. آنها از کفش های لاستیکی به نام گالش و در هنگام انجام فعالیت های روزانه از نوعی دمبای روپسته به نام اروس استفاده می کردند و فایده آن این بود که خار و خاشاک کمتری با پاها تماس پیدا می کرد. لباس مردها یک پیراهن بلند با دو جاک در طرفین و یک شلوار و یک کمر بند (شال دور کمر) و کفش های لاستیکی بود که عمدتاً چسب آنها از پارچه های ارزان قیمت چیت و کرباس بود. از نظر اجتماعی، داشتن کلاه بین مردان سن تر ده بسیار اهمیت داشته است. در حال حاضر، مردان ده لباس های متداول مانند کت و شلوار و پیراهن و بلوز و دامن و شلوار و روسری می پوشند اما نسل جدید لباس های با رنگ های شاد و مدل های روز را می پوشند. به علت همجواری روستای خان آباد با استان لرستان لهجه محلی روستا فارسی آمیخته با لری است و در کلمات فارسی، حرکات آن تغییر کرده است و به صائلی بسیار شیرین تکلم می شود. متأسفانه با نفوذ فرهنگ شهرنشینی در بین اهالی این گوشه محلی شیرین که که رو به فراموشی می رود.

خواهر = غوز	برادر = برار، کاکا	نسب = نیو	پیشه = پخته
سرفه = کوز	صورت = تورور	عطسه = سنگه	خواب = چو
استین = آنگله	تاب بازی = قوفو	دیزی = دیکله	انطرف = اولا
زبان = زوان			

روستای خان آباد، مسجد جامع و چند حسینیه دارد. از زیارتین و بانگومرین مراسم مذهبی که در روستای خان آباد اجرا می شود

عزاداری ده محرم است. یادواره شهدای روستا نیز به همت هیاتر اسلامی، انجمن جوانان، هیئت نامو کانون فرهنگی هنری شفق و مسجد خام الانبیه در روستا برگزار می شود و طی مراسمی افراد به دیدار خانواده شهدای روستا می روند و یاد و خاطره آنها گرامی می دارند.

در روستای خان آباد رسم بر این است که هر سال بعد از پایان بارندگی های فصل بهار زن های روستا با همکاری و کمک همدیگر آئین تدری گریز می یازند که به نیت زیاد شدن آب کریز (فئات اصلی روستا) و با کم شدن آب آن است. آنها نذر می کنند که سال بر برکت برایشان باشد و بعد از بخشن آئین، آن را بین همه اهالی تقسیم می کنند.

با گذشت زمان، برخی آداب و رسومی که در روستا با تشرفات خاصی انجام می شده از خاطر رفته است اما برخی نیز با کمی تغییر هر ساله اجرا می شود. شامگاه چهلدین روز پس از جشن شب چله، در چله زمستان، جشن ناقالی «کرده علی کوه» «شده» و «سده سوزی» برگزار می شود. اهالی روستای خان آباد بر این باورند که سرمای زمستان در این هشت روز، که برابر با چهار روز آسم چله بزرگ و چهار روز اول چله کوچک است، به اوج خود می رسد. بعد از پایان این هشت روز زمین نفس می کشد و زندگی را از سر می گیرد.

... رفتن به مهمانی های شبانه با شب نشینی و خوردن شب چره از کارهای متداول اهالی خان آباد است. شب نشینی در اواخر پاییز و فصل زمستان بیشتر صورت می گیرد، زیرا در روستاها بعد از برداشت محصول در فصل پاییز، اوقات فراغت و بنگاری روستاییان آغاز می شود و تا پایان زمستان ادامه پیدا می کند. در شب های بلند زمستان، خانواده ها به دیدار اقوام، آشنایان و دوستان می روند زنان در یک طرف کرسی، کودکان در کنار هم و مردان خانواده نیز در طرف دیگر کرسی نشسته و با یکدیگر گفت و گو می کنند. افراد ابتدا از کارهای روزانه خود صحبت می کنند و خاطراتی نیز از گذشتگان بیان می کنند. بیان داستان ها و یا حوادث تاریخی - که با آن تکل می گویند و معمولاً توسط بزرگ ترها و بانوادترها بیان می شود - بسیار جذاب و شیرین است، به طوری که در هنگام بیان آنها سکوت مطلق حاکم می شود و همگی سرا با گوش می شوند. از ضروریات شب نشینی ها در خان آباد، خوردن «شپ چربه» است که در لهجه خان آبادی به آن «نیوچیز» می گویند. بعد از خوردن جای و کمی گفت و گو، زن میزبان به انبونی می رود و با یک خطمها بزرگ که حاوی بشقاب های از تفلات رنگارنگ مانند مفر کرده، مفر بادام، مفر هسته زردآلو، شادها، نخودی، کشمش، برگه، آفر سنجده و گندم بود داده است وارد اتاق مهمانان می شود و بشقاب ها را به طرز مناسب بر روی کرسی و در مقابل مهمانان و سایر افراد قرار می دهد.

جشن خرمن زانی برگزار می شود که محصولات در حال برداشت است. در این زمان، جوانان و بچه ها شادمانی خاصی دارند و این شادمانی به محل خرمن می روند و از صاحب خرمن درخواست می کنند مقداری از محصول را به صورت باداش به آنها بدهد تا در اصطلاح به آن کوکوله می گویند. اعتقاد بر این است که این عمل موجب برکت محصولات می شود. ... از مراسمی که در شب عید برگزار می شده و هنوز هم کم و بیش به فوت خود باقی است «تغ نخعی» است. جوانان روستا در شب عید برینت پامها می روند و پارچه ای را که معمولاً چادر خانها است از پشت پام اهالی طوری آویزان می کنند که جلوی در ورودی خانه باشد و از اهل خانه طلب عیدی می کنند که معمولاً سکه یا تخم مرغ رنگی است. سپس اهل خانه عیدی را به چادر گره می زنند و چادر بالا کشیده می شود.

ادامه کاربرگه شماره ۱۳

در نانوایی روستای خان آباد، به مناسبت عید نوروز نان شیرمال و فتیر محلی بخته و عرضه می شود. متأسفانه با ورود فرهنگ شهرنشینی بسیاری از مراسم ها فراموش شده اند که از جمله می توان به مراسم بخت نان اشاره کرد. دیگر در روستا از تنورهایی که با ملاتی از گل و مویز ساخته می شد، خبری نیست. همچنین از بوی دود تنور که هنگام صبح قبل از طلوع آفتاب به مشام می خورد و انسان را از خواب بیدار می کرد.

... مردم خان آباد به چشم کردن اعتقاد زیادی دارند و برای جلوگیری از چشم زخم، مهره های آبی رنگ به نام مَرُّ کُیُو آویزان می کنند. نیز آیه «وَإِنْ يَكَادُ» و ادعیه را با سنجاق پر شمانه چپ افراد نصب می کنند. ریختن اسپند بر آتش و به اصطلاح اسپند دود کردن نیز همچون سایر مناطق ایران برای رفع چشم زخم مرسوم است. اهالی روستای خان آباد همچنین بر این باورند، که نوزادی که در هنگام سپیده دم به دنیا آمده باشد موجب برکت است. رسم بر این است که اگر کسی بخواهد کاری را شروع کند - مثلاً دار کردن قالی یا بخت نان و... - انتظار دارند چنین فردی در ابتدای کار حضور داشته باشد و یا او را دعوت می کنند تا موجب برکت در آن کار شود و در اصطلاح می گویند فلان شخص پای سبکی دارد.

برگرفته از تارنمای روستای خان آباد
با تصرف و تلخیص

نمادها	هنجارها	آدین ها و عقاید
سنگ گره	رفتن به مکان شادمانی یا شب نشینی	دیدار با خانواده شهدای روستا
سوراخ بند باز	عزاداری دهه محرم	چشم کردن
لباس زنان بیباهن	پختن آئین نذری کریز	سکوت مطلق در وقت بیان داستان
بلندچیت و شلوار و چارقد	شب نشینی و خوردن شب چره	نذر کردن برای کم شدن آب
کرسی	جشن ناقالی	لهجه لری و محلی
آویزان کردن چادر برای گرفتن عیدی		

Safavi صنفوی